

**Strategiplan for mottak, integrering
og inkludering av flyktninger
i Tolga kommune 2021–2024**

Innhold

Innledning	3
Overordnet	4
Samfunnsdelen av kommune-planen 2015- 2027	4
Visjon i samfunnsdelen: Tolga - kommune med tæl	4
Hensikten med planen	4
Hvordan anvende planen	4
Lovgrunnlaget	4
Definisjoner, begrepsavklaringer og viktige institusjoner	4
6 viktige målområder	6
1. Bosetting og etablering	6
Medvirkning, ansvarliggjøring og eierskap i egen integreringsprosess	6
Språk- og kulturtolken	6
Bolig	6
Boveiledning	7
2. Oppvekst	7
Barnehage, skole og SFO	7
Kulturskolen – en drivkraft i et rikt kulturliv	7
3. Velferd	8
4. Kvalifisering og arbeidsintegrering	8
Introduksjonsprogrammet	8
Språktreningsplasser	8
Interkommunalt samarbeid	8
5. Samfunnsdeltakelse - frivilligheten	9
6. Utvikling gjennom prosjekter	9
Grunnverdier og langsiktig tenking	10
Boligstrategi	10
Interkommunalt samarbeid	10
Kompetanse	10
Hele kommunen bosetter	10
Oppsummering	10

Innledning

Arbeidet med denne planen har pågått gjennom jubileumsåret for Tolga smeltehytte, som ble bygd i 1770. Utviklingen av Tolga som samfunn var etter etableringen av smeltehytta sterkt preget av innvandringen av mennesker fra ulike steder i inn- og utland. Disse folkene bidro med nødvendig kompetanse og skapte innovasjon og mangfold i et lite, men vitalt nyetablert samfunn. I dag bor det folk med tilknytning til et 20-talls ulike land i kommunen, mange av disse har flyktningbakgrunn.

Reetableringen av de 350 år gamle kjøkkenhagene i «Gammelgata» har vist at kulturarv og integrering kan gå hånd i hånd, men også at vi kanskje har et stort potensial for arbeidsinkludering i Tolga kommunes viktigste næring; landbruket.

Arbeidet med å kvalifisere voksne flyktninger til det lokale arbeidslivet vil ha en sentral plass denne planen, men vi ser også på andre viktige sider av integreringsarbeidet. Medvirkning, ansvarliggjøring og eierskap til egen integreringsprosess er viktige kjerneverdier som allerede ligger til grunn for mye av bosettingsarbeidet i Tolga.

Tolga har vært en svært aktiv bosettingskommune helt siden Balkankrigene på 90-tallet og har, i forhold til vårt beskjedne folketall, tatt imot mange flyktninger opp gjennom årene. De siste 10 årene har det kommet mellom 10 og 15 nye flyktninger årlig, hovedsakelig med opprinnelse fra Somalia, Eritrea, Syria og Kongo.

Graden av samfunnsdeltakelse sier mye om hvor vellykket integreringsarbeidet er. For å oppnå gode resultater må alle sektorer i samfunnet bidra; det offentlige, næringslivet, sivilsamfunnet og frivilligheten. Integrering av flyktninger er en av vår tids aller viktigste samfunnsoppgaver og knytter Tolga til resten av verden på en meningsfull måte.

Med bakgrunn i tidligere planarbeid som ble påbegynt i 2016 (kommunestyre, sak 08/16), ble det høsten 2019 nedsatt en plankomité som skulle jobbe videre med denne strategiplanen med henblikk på å svare blant annet på hvordan Tolga kommune jobbe med mottak, integrering og inkludering av flyktninger framover, og hvor mange skal vi ta imot, hvordan skal vi ta imot og hvem vi skal ta imot. Jfr. vedtak i kommunestyret (sak 121/19).

Anmodningstallene fra IMDi for 2021 viser at det reduserte behovet for bosetting i kommunene blir mer enn bare en midlertidig nedgang. Forsinkelser på grunn av pandemien medfører store inntektsreduksjoner både i 2020 og i 2021 i de aller fleste av landets bosettingskommuner. Anmodninger er ingen garanti for faktisk tildeling og gjennomførte bosettinger. Det er en rekke usikre faktorer som påvirker antallet bosettinger, og det er kommunene som tar det aller meste av risikoen. Hvem vi skal

ta imot har vi liten eller ingen påvirkning på. Endringer i verdens flyktningssituasjonen og koronapandemiens utvikling vil være styrende faktorer i så måte.

Dersom bosettingstallene holder seg på samme nivå som i 2020 i årene fremover vil det samlede utbetalte integreringstilskuddet til landets kommuner reduseres med om lag 7 milliarder kroner i årene frem til 2023.

Det er derfor særdeles viktig at Tolga kommune lykkes med bosetting og integrering av de som allerede er bosatt og de som faktisk kommer i årene framover. Uten et vellykket arbeid på dette området, vil vi stå overfor økte kostnader også i andre deler av den kommunale sektoren.

Overordnet vil det være derfor viktig å utarbeide prognoser for ressurser og behov for å kunne planlegge langsiktig og målrettet.

Oversikten nedenfor viser antallet innvandrere per 2020 som bor i Tolga kommune.

INNVANDRINGSGRUNN	ANTALL
Flyktninger	141
Arbeidsinnvandrere	41
Uoppgitt innvandringsgrunn	14
Utdanning eller annen innvandringsgrunn	3

Av totalt 199 er altså 141 av disse flyktninger. Tallet inkluderer kun de med flyktningbakgrunn som har midlertidig eller permanent opphold, ikke personer med flyktningbakgrunn som nå er norske statsborgere.

Planen er blitt til ut ifra en erkjennelse om at Tolga, som en liten landbrukskommune i Fjellregionen, har utfordringer, men også særlige muligheter i integreringsarbeidet.

Overordnet

Samfunnsdelen av kommune-planen 2015- 2027

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i september 2015. Kommuneplanen er Tolga kommunes overordnede plan- og styringsdokument for en ønsket samfunnsutvikling og hvordan vi skal møte utfordringene i et langsiktig perspektiv. Uttalte mål for perioden er å øke innbyggertallet, nye arbeidsplasser, nok boliger og nok økonomi til å drive med samfunnsutvikling de neste årene.

Både for tilbakeflyttere, norske tilflyttere og utenlandske innvandrere må Tolga framstå som attraktivt, med gode jobb- og boligtilbud, vennlighet og imøtekommethet.

Visjon i samfunnsdelen: Tolga - kommune med tæl

Visjonen forplikter oss til å ta vare på, utvikle og forsterke de kvalitetene og det særpreg som tilkjenner Tolga kommune, og å arbeide målbevisst for en bærekraftig utvikling, og å arbeide for å opprettholde bosettinga.

Hensikten med planen

I tråd med målsetningene i den langsiktige kommuneplanen beskrevet ovenfor, skal denne strategiplanen vise retning og være et styringsverktøy for alle som arbeider med å bosette, integrere og inkludere flyktninger i kommunen.

Arbeidet med å lykkes med integrering av flyktninger har stor samfunnsøkonomisk betydning. Det er et kommunalt ansvar som krever tverrfaglig tilnærming, samarbeid og handling, og forutsetter en felles forståelse i samarbeid med lokalsamfunnet for øvrig.

Hvordan anvende planen

Komiteén ønsker at denne planen med beskrevne strategier, utfordringer og forutsetninger skal legges til grunn for det videre arbeidet med mottak og integrering, og innarbeides i kommunens styringsdokumenter. Tiltak med budsjettmessige konsekvenser må tas i forbindelse med budsjettarbeidet.

Vi foreslår følgende strategier for at planen skal bli et nyttig verktøy:

- Relevante enheter og samarbeidspartnere får planen tilsendt og må inkorporere målsetningene i planen i sine tiltaksplaner
- Internasjonalt råd må legge planen til grunn for sitt arbeid, og bidra til å skape dialog med lag og foreninger om mottaks- og integreringsarbeidet
- Det foretas en rullering av planen i hver kommune-styreperiode med første rullering i 2024

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for denne planperioden er nedfelt i introduksjonsloven (LOV-2003-07-04-80) og integreringsloven (LOV-2020-11-06-127) med respektive tilhørende forskrift. Disse lover overlapper hverandre i en overgangsperiode. Overgangsregler er regulert ved forskrift (introduksjonsforskriften § 71 Overgangsregler).

Definisjoner, begrepsavklaringer og viktige institusjoner

FLYKTNING

omfatter overføringsflyktninger og asylsøkere som har fått innvilget asyl. I Norge brukes betegnelsen ofte også om personer som etter søknad om asyl har fått beskyttelse på annet grunnlag eller opphold på humanitært grunnlag, samt familiegjenforente til disse.

KVOTEFLYKTNING / OVERFØRINGSFLYKTNING

er flyktninger som får komme til Norge etter et organisert uttak i samarbeid med FN's høykommissær for flyktninger (UNHCR) - oftest fra flyktningeleir i et annet land enn opprinnelseslandet.

FAMILIEINNVANDRING

også kalt familiegjenforening, skjer på grunnlag av en familieinnvandringstillatelse; tillatelse som innvilges til personer som er eller skal bli, nært familiemedlem av en norsk borger eller en utenlandsk statsborger med lovlig opphold i Norge.

ASYLSØKER

er en person som på egen hånd og uanmeldt ber myndighetene om beskyttelse og anerkjennelse som flyktning. Personen kalles asylsøker og sitter som oftest i mottak inntil søknaden er avgjort.

INTRODUKSJONSLOVEN

Den regulerer blant annet introduksjonsprogram og introduksjonsstønad. Deltakelse i programmet er en rettighet og plikt for alle voksne nyankomne flyktninger mellom 18 og 55 år og kommunen er lovpålagt å tilby fullt program i henhold til Introduksjonsloven. Introduksjonsprogrammet tar sikte på å gi grunnleggende ferdigheter i norsk, gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsnivå og forberede for deltakelse i yrkeslivet. Alle deltakere i programmet skal ha en individuell plan og programmet skal være et helårlig fulltidstilbud og varer som hovedregel i inntil 2 år, men kan visse tilfeller utvides til å 3 år.

INTEGRERINGSLOVEN

Avløser introduksjonsloven og trådte i kraft 1. januar 2021. Denne nye loven legger større vekt på kvalitativ måloppnåelse i arbeidet med kvalifisering av nyankomne flyktninger til arbeidsliv og videre utdanning. Det legges opp til mere differensiering av introduksjonsprogrammet både med hensyn til varighet og lengde, som er tilpasset den enkelte deltakers bakgrunn og forutsetninger.

Voksne flyktninger bosatt før 31. desember 2020 omfattes av den gamle loven. Dette betyr at kommunen må forholde seg til begge lovene i en overgangstid på opptil 3 år.

INTRODUKSJONSSTØNAD

Stønaden gis til deltakere i introduksjonsprogrammet og trekkes i stønaden ved ugyldig fravær. Stønaden utgjør årlig 2 ganger folketrygdens grunnbeløp og utgjør i 2020 ca. 200 000 per år (brutto) Introduksjonsstønaden er skattepliktig.

INTEGRERINGSTILSKUDD

Kommunene mottar over statsbudsjettet integreringstilskudd ved bosetting av flyktninger. Kommunene mottar tilskudd per person som bosettes, etter varierende satser, i 5 år inkludert bosettingsåret. Tilskuddet skal bidra til at kommunene gjennomfører et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, med sikte på at de bosatte skal komme i jobb og greie seg selv.

IMDi

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet skal være et kompetansesenter og en pådriver for integrering og mangfold. IMDi skal iverksette integrerings- og mangfoldspolitikken - som bosetting av flyktninger, oppfølging av introduksjonsloven og forvaltning av viktige økonomiske virkemidler innenfor integrerings- og mangfoldsarbeidet. Som et resultat av regionreformen og den nye integreringsloven skal Fylkeskommunen skal ta over oppgaver som IMDi tidligere har hatt ansvar for.

UDI

Utlendingsdirektoratet er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen. UDI skal iverksette og bidra til å utvikle regjeringens innvandrings- og flyktningpolitikk. Videre legge til rette for lovlig og ønsket innvandring, herunder ved å sikre beskyttelse til flyktninger, og bidrar på den annen side til å hindre ulovlig og uønsket innvandring.

INTERNASJONALT RÅD I TOLGA

Internasjonalt råd er et rådgivende organ, som skal fremme integrering og inkludering av flyktninger og innvandrere i Tolga kommune

6 viktige målområder

1. Bosetting og etablering

Avdeling for bosetting og inkludering (flyktningetjenesten) har det operative ansvaret med å koordinere flyktningarbeidet i Tolga kommune.

Medvirkning, ansvarliggjøring og eierskap i egen integreringsprosess

De siste årene har kommunens arbeid med flyktninger vært i en utviklingsprosess og bygger nå hele integreringsarbeidet rundt disse grunnleggende menneskeverdiene. Avdeling for bosetting og inkludering startet med selve bosettingsprosessen og implementerte i 2017 lokalt tilpassede retningslinjer hvor medvirkning ansvarliggjøring og eierskap er i sentrum. Medvirkning motvirker fremmedgjøring og skaper eierskap til egen livssituasjon fra første. Eksempelvis så er det å måtte forholde seg til fastlagte og transparente budsjettsatser både ansvarliggjørende og bevisstgjørende. I tillegg oppleves prosessen rettferdig og tilnærmet lik for alle.

Målsetting: Medvirkning, ansvarliggjøring og eierskap til bosettingsprosessen skal ligge til grunn for alt integreringsarbeid i kommunen, og skal komme til uttrykk gjennom det praktiske arbeid.

Strategi: Retningslinjene etterfølges for å sikre at den enkelte flyktning som bosettes i Tolga kommune, raskest og best mulig skal kunne etablere seg og starte i introduksjonsprogrammet. Det vektlegges å innrette bosettingsprosessen på en slik måte at flyktningene blir aktive og ansvarlige deltakere i prosessen, dette for å gi et godt grunnlag for å bli selvstendige og produktive bidragsyttere i samfunnet.

Språk- og kulturtolken

Dette er et 5-årig prosjekt, som er finansiert gjennom Folkehelseprogrammet. Tolga ble i 2018 tatt opp som programkommune, som betyr at vårt prosjekt nå mottar midler gjennom program for folkehelsearbeid i kommunene (folkehelseprogrammet).

Prosjektet har en sentral rolle i kommunens utviklingsarbeid innenfor integreringsarbeidet og vil omtales flere ganger i denne planen. Medvirkning til egen integrering er viktig i helt fra ankomst. Å oppleve deltakelse, medvirkning og mestring i livet, er en forutsetning for god inkludering og god folkehelse for nylig bosatte flyktninger.

Målsetting: Pilotprosjektet har innledningsvis hatt nylig bosatte kongolesere som målgruppe, men har som målsetting å utvikle en helhetlig metodikk for alle bosatte flyktninger i alle faser av integreringsarbeidet.

Strategi: Metodikken skal implementeres i kommunens arbeid innenfor integreringsarbeidet, samt at den kan ha stor overføringsverdi til andre kommuner.

Bolig

Bosetting av flyktninger må sees på som en varig del av kommunens virksomhet. I tråd med trenden de siste årene er det sannsynlig at vi i denne planperioden vil bli anmodet om å bosette store barnefamilier som kommer direkte fra utlandet gjennom FNs kvotesystem.

Det er i fasen før bosetting svært viktig at adekvat bolig blir gjort tilgjengelig (tilpasset bolig ift. størrelse, pris og beliggenhet). Bosetting og inkludering skal samarbeide med kommunens boligkomite og sektor for samfunnsutvikling, samt det private boligmarkedet for å finne gode og fleksible løsninger.

Den gjeldende boligsosiale planen som ble vedtatt i 2019, peker på 3 presserende boligrelaterte utfordringer:

1) Størrelse og beliggenhet

Kommunen har siden bosettingsmønsteret endret seg i 2018 med økende ankomst av store barnefamilier, hatt utfordringer med å møte behovet for store familieboliger. Optimal samfunnsdeltakelse i den tidlige fasen av bosettingen fordrer nærhet til kommunale tjenester, kollektivtransport, butikk, skole og fritidsaktiviteter. Det tar ofte mange år før omsorgspersonene i disse familiene klarer å mobilisere ressurser til å ta førerkort, som medfører at bosetting utenfor Tolga sentrum vil være utfordrende.

Målsetting: Tilgangen på passende boliger beliggende sentrumsnært på Tolga må bedres. Det bør jobbes med muligheter for bosetting utenfor Tolga sentrum.

Strategi: Kommunen må jobbe målrettet med å kunne tilby passende boliger. Det er viktig at boligene som tilbys i utgangspunktet er store nok og sentrumsnært på Tolga. Det bør også utredes muligheter for kollektivtransport mellom eksempelvis Vingelen og Tolga for å øke tilgangen på passende boliger utenfor Tolga sentrum. Dette kan muliggjøre bosetting utenfor sentrum.

2) Husleie

Prisnivået på leie av kommunale boliger har store prisvariasjoner i og noen priser oppfattes som uforholdsmessig høye, spesielt de store leilighetene. Det er bare boutgifter inntil et visst beløp som blir godkjent ved

beregning av bostøtte. Flere av boenhetene kommunen disponerer har husleie betydelig over denne grensen. Dette har som konsekvens at mange av våre leietakere må få sosialhjelp for å dekke husleia. For flyktninggruppa kan dette ha store integreringshemmende konsekvenser. Blant annet ekskluderer mottak av sosialstønad flyktninger fra å kunne få permanent oppholdstillatelse eller statsborgerskap i Norge.

Målsetting: Det må legges til rette for at bosatte flyktninger i Tolga skal få mulighet til å leve økonomisk selvstendige og verdige liv.

Strategi: Prissetting av kommunale sosialboliger må følge sosialøkonomiske prinsipper, ikke markedsøkonomiske.

3) Fra leie – til eie

Mange flyktninger er ressurssterke og vil med riktig veiledning være godt rustet til å forvalte egen eid bolig etter ganske kort botid i kommunen. Det å eie egen bolig øker ansvars- og selvfølelse og er i tråd med kommunens kjerneverdier i integreringsarbeidet.

Målsetting: Vi må sørge for at flere i denne målgruppen går fra å leie til å eie. Dette vil også frigjøre adekvat boligmasse til andre boligsosiale formål.

Strategi: Husbankens virkemiddelapparat kan gi kommunene et stort handlingsrom for å legge til rette for dette selveierskap. Forvaltningen av Husbanken verktøykasse, til beste for kommunens boligsosiale behov, krever betydelig innsats - men kan ha en stor sosialøkonomisk gevinst. De ulike instansene som er involvert må være samkjørte med hensyn til måloppnåelse. Kommunen bør lage et målrettet opplegg for å oppnå dette. Relevante erfaringer gjort i andre kommuner kan brukes som modell.

Boveiledning

I 2009 gjennomførte Tolga et eget boveiledningsprosjekt mot flyktninggruppen. Vi har altså både metodikk og materiell å bruke. Dette er nå tatt inn som en naturlig del av det tidligere beskrevne språk- og kulturtolkprosjektet.

Målsetting: Arbeidet på dette området skal gjøre nyankomne flyktninger rustet til å ivareta eid eller leid bolig på en selvstendig og forsvarlig måte.

Strategi: Kommunen bistår i dag også andre målgrupper med veiledning i bolig. Det er behov for en tettere samhandling på tvers av relevante enheter i kommunen for å dekke behovet. Videreføring av kulturtolkens arbeid utover prosjektperioden vil også være viktig.

2. Oppvekst

Barnehage, skole og SFO

Innføringsklassen ved skolen er godt etablert. Tidlig innsats gjelder alle elever, men vi har et spesielt fokus på elevene i innføringsklassen og at de følges opp i ordinære klasser etterpå!

Både skola og barnehagen har ansatte med spesiell kompetanse i norskopplæring av flerspråklig. Det gjennomføres foreldremøter for flerspråklige med bruk av tolk. Tolk brukes også på foreldre- og elevkonferanser.

Det er viktig med en tidlig god start og deltakelse. I barnehagen er det redusert foreldrebetaling og gratis kjer-netid. På SFO er det friplass for barn fra flyktningfamilier med inntil 5 års botid i Tolga. Full deltakelse i barnehage og SFO er en avgjørende faktor for læring og integrering.

Målsetting: Vi skal sørge for tilrettelagt språkopplæring og integrering i barnehage og skole.

Strategi: Innføringsklassen beholder nok lærerressurser og støttes av fagarbeider. Ressurser følger så med videre når elevene kommer ut i vanlige klasser.

Kulturskolen – en drivkraft i et rikt kulturliv

Kulturskolen har gode mestringsarenaer, som stimulerer til inkludering og deltakelse. Dette muliggjøres gjennom den faglige kompetansen som personalet ved kulturskolen har i dag. Det tilbys et bredt utvalg av aktiviteter, som vi ser favner svært mange i målgruppen og gjør elevene bedre i stand til å delta i det frivillige kulturlivet.

Målsetting: Kulturskolen skal være et tilbud som favner mange, la talentet utvikle seg. Den skal styrke barn og unges kompetanse i estetiske fag og gjøre dem i stand til å delta i det frivillige kulturliv og gjøre dem tryggere i kommunikasjon med andre mennesker.

Strategi: Kulturskolens tilgjengelighet videreføres. Det skal fortsatt gis raskt tilbud om elevplass med videreføring av friplassordningen. Samarbeidet med avdeling for bosetting og inkludering skal styrkes.

3. Velferd

Bosatte flyktninger har krav på helsehjelp på lik linje med øvrige innbyggere i kommunen, jfr. Helse- og omsorgstjenesteloven.

Utfordringene sektoren selv ser, er språket. Barn blir gjerne tolken til sine foreldre, da de inkluderes i barnehage og skole tidlig. Kjennskap til kulturen, er også en utfordring. Mange flyktninger kan ha helseutfordringer, både fysiske og psykiske vansker, som følge av flyktningenerfaringer. Dette fordrer bred tverrfaglig oppfølging.

Integreringsloven pålegger kommunen å tilby foreldreveiledning som en del av introduksjonsprogrammet. Foreldreveiledning bidrar til å støtte og styrke foreldrene, noe som bidrar til økt trygghet.

Målsetting: Et robust og likeverdig helsetilbud er svært viktig og må opprettholdes. Tjenestene må være mest mulig tilgjengelig på en slik måte at det er mulig for alle å benytte seg av disse ved behov.

Strategi: Det må legges til rette for godt tverrfaglig samarbeid for å få best mulig kjennskap til de nye som bosettes. Tjenesteyterne kan dernest benytte seg av denne kunnskapen for å tilpasse tilbudet til målgruppen. Kommunen har et psykososialt flyktningeteam, som møtes i forkant av mottak av nye flyktninger.

4. Kvalifisering og arbeidsintegrasjon

En nøkkeloppgave i en bosettingskommunes integreringsarbeid, er å kvalifisere voksne flyktninger til arbeid eller utdanning. I tillegg til lovpålagte oppgaver knyttet til introduksjonsprogrammet bør kommunen jobbe målrettet og systematisk med arbeidsintegrasjon.

Introduksjonsprogrammet

Etter introduksjonslovens § 4 skal introduksjonsprogrammet inneholde norskopplæring, samfunnskunnskap og tiltak som forbereder til videre opplæring eller forberedning til yrkeslivet.

Deltakere i introduksjonsprogrammet får tildelt en programveileder, som skal være et bindeledd mellom deltaker, skole, praksisplasser, NAV og eventuelle andre instanser, som er del av vedkommende sitt introduksjonsprogram. Programveileder er også ansvarlig for å lage en individuell plan basert på et realistisk arbeids- eller yrkesløp i samarbeid med deltakeren. Det utbetales introduksjonsstønad for deltakelse i programmet.

Språktreningsplasser

Muligheten til lønnsarbeid er selve nøkkelen til å leve meningsfulle liv og for vellykket integrering for individet

og dets familie. Språktreningsplass som en integrert del av introduksjonsprogrammet er flyktningenes første møte med en norsk arbeidsplass og kan bidra til å berede grunnen for varig tilknytning til arbeidslivet senere.

Målsetting: Tilgangen på egnede språktreningsplasser må økes innenfor alle bransjer i det lokale næringslivet og i kommunal sektor.

Strategi: Det må jobbes aktivt gjennom informasjonsarbeid. I tillegg må kommunen til enhver tid tilby relevante språktreningsplasser i egen organisasjon.

Interkommunalt samarbeid

Kommunens viktigste samarbeidspartnere i arbeidet med kvalifisering og arbeidsintegrasjon er Tynset opplæringscenter og NAV Nord-Østerdal. Begge er parter i interkommunale samarbeidsavtaler med Tynset som vertskommune. I tillegg har vi en utstrakt regional samhandling med de andre kommunene i regionen knyttet til introduksjonsprogrammet.

I integreringsloven legges det opp til et større fokus på arbeidsretting av introduksjonsprogrammet, og det åpnes opp for at NAV skal ha en nøkkelrolle allerede i tidlig fase i deltakernes programforløp. Flere av NAVs virkemidler mot arbeidsmarkedet skal kunne benyttes i introduksjonsprogrammet.

Tolga og øvrige samarbeidskommuner er i stor grad landbrukskommuner. Arbeidsretting mot landbruket og tilknyttede næringer har likevel i liten grad vært utprøvd.

Målsetting: Oppfølging og kvalitetssikring av innholdet i viktige interkommunale samarbeid knyttet til arbeidsintegrasjon skal være god.

Strategi: Fokuset på arbeidsretting også innenfor norsk- og samfunnskunnskapsopplæringen i integreringsloven åpner opp for at man i større grad kan bruke arbeidsplassen som arena for språk- og kulturlæring. Potensialet innenfor et interkommunalt samarbeid om arbeidsintegrasjon i landbruket, "grønn integrering", bør derfor nå utnyttes, da dette også vil ha store samfunnsmessige og sosialøkonomiske gevinster regionalt.

5. Samfunnsdeltakelse - frivilligheten

Med samfunnsdeltakelse mener vi deltakelse i aktiviteter utenom skole, jobb og annen interaksjon med det offentlige. Det er viktig at flyktningen så raskt som mulig skal føle trivsel og tilhørighet. To faktorer er viktige i denne sammenheng: Språk og sosial kompetanse. Samarbeid med andre utenfor kommuneorganisasjonen er derfor en nødvendig forutsetning for å lykkes i integreringsarbeidet.

Målsetting: Det er et mål for kommunen at alle nye innbyggere skal føle trygghet og tilhørighet og kunne delta aktivt i samfunnet. Det må tilrettelegges for gode muligheter til en aktiv fritid, som vil være positivt for nettverksbygging, språktrening og forståelse av norsk kultur og levesett.

Strategi: Godt samarbeid med frivillige lag og foreninger må utvikles gjennom målrettet og systematisk arbeid. Tolga internasjonale råd er i denne sammenheng en viktig rådgivende instans og må brukes aktivt.

6. Utvikling gjennom prosjekter

Integreringsloven åpner opp for muligheten til å tenke nytt og kreativt, samtidig som kommunene blir tillagt nye oppgaver uten ekstra tilførte midler fra Staten. Blant de nye oppgavene er at nyankomne voksne flyktninger skal tilbys kurs både i livsmestring og familieveiledning.

Gjennom vårt eget prosjekt «Språk- og kulturtolken: Trygge voksne gir aktive barn», har ansatte i kommunen blitt sertifiserte familieveiledere for den aktuelle målgruppen. Dette er et godt eksempel på hvordan prosjekter kan bidra med nødvendig kompetanseheving, som senere skal implementeres i kommunens ordinære drift samtidig som prosjektmidler gir inndekning for en del av de ekstra kostnadene.

Gode prosjekter kan altså bidra med å utvikle relevant metodikk tilpasset våre lokale forhold og vil heve kvaliteten på integreringsarbeidet.

Målsetting: Gode metoder og arbeidsmåter utviklet gjennom prosjektene skal implementeres som en del av daglig drift etter prosjektperiode og på en måte som er økonomisk bærekraftig for kommunen. Dette skal ha en sentral plass i prosjektutviklingsarbeidet.

Strategi: Prosjektarbeid kvalitetssikres gjennom tilstrekkelig med ressurser til prosjektutvikling og søknadsskriving.

Oppsummering

All erfaring viser at målrettet forebyggende innsats i integreringsarbeidet fra første dag - lønner seg. Langsiktig tenking innenfor dette, som er et av vår tids viktigste samfunnsoppgaver, er essensielt for å lykkes i arbeidet. Nedenfor peker vi på noen aspekter ved arbeidet med integrering i Tolga kommune, som vi mener er forutsetninger for å oppnå målene i denne planen.

Grunnverdier og langsiktig tenking

- Flyktingens medvirkning, ansvarliggjøring og eierskap skal ligge til grunn for alt integreringsarbeid i kommunen, og skal manifesteres i praktisk arbeid.

Boligstrategi

Helhetlig satsing der:

- Størrelse på bolig er tilpasset den gjeldende bosettingsgruppen
- Husleie på kommunale sosialboliger følger sosialøkonomiske prinsipper – ikke markedsøkonomiske.
- Handlingsrommet som ligger i Husbankens virkemidler må utnyttes
- De ulike instansene må være samkjørte med hensyn til måloppnåelse
- Det hele sys sammen gjennom tett oppfølging med biveiledning og økonomisk rådgiving

Interkommunalt samarbeid

Det må jobbes med kvalitetssikring av interkommunale samarbeid når Tolga kjøper viktige tjenester av en vertskommune.

- Slike samarbeid kan være hensiktsmessige både i forhold til økonomi og fagkompetanse, men det er viktig at tjenestene er tilpasset Tolga kommune særlige behov og utfordringer
- Relevante fagpersoner må tas med i arbeidet med å evaluere og kvalitetssikre interkommunale samarbeid

Kompetanse

- En viktig forutsetning for å lykkes er å ha kompetente medarbeidere innen kjerneområdene i integreringsarbeidet

Hele kommunen bosetter

- Det er viktig å ha en felles forståelse for at alle sektorer har et klart definert ansvar ved bosetting av flyktninger i Tolga kommune
- Godt samarbeid med frivillige lag og foreninger må utvikles gjennom målrettet og systematisk arbeid